

SỬ DỤNG LUẬN CỨ

(1 tiết)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Hiểu vai trò quan trọng của luận cứ trong bài văn nghị luận.
- Biết sử dụng luận cứ một cách hợp lý và có hiệu quả trong bài văn nghị luận.

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LUU Ý

1. Về nội dung

Luận cứ là một yếu tố không thể thiếu của văn nghị luận. Luận cứ không chỉ làm cho luận điểm có sức thuyết phục, mà còn làm cho nội dung bài văn sinh động, phong phú, hấp dẫn.

Tuy nhiên, vấn đề đặt ra là sử dụng luận cứ như thế nào. Việc sử dụng luận cứ gồm hai mặt : lựa chọn và phân tích.

Lựa chọn luận cứ phải có tiêu chuẩn : xác thực, tiêu biểu, đầy đủ.

Luận cứ xác thực mà không tiêu biểu cũng kém sức thuyết phục. Luận cứ tiêu biểu mà không đầy đủ, sức thuyết phục cũng bị giảm sút.

Có luận cứ rồi còn phải biết phân tích, suy luận, làm cho luận cứ phát huy tác dụng chứng minh cho luận điểm, như thế luận cứ mới có giá trị.

Mục tiêu bài này là nâng cao ý thức của HS trong việc sử dụng luận cứ và giúp HS biết cách sử dụng luận cứ có hiệu quả.

2. Về phương pháp

Để tăng cường tính thực hành, GV nên sử dụng nhiều đồi thoại, vận dụng các bài tập đã có để minh họa.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

Hoạt động 1. Tìm hiểu vai trò và yêu cầu của luận cứ

1. GV nêu câu hỏi ôn tập : Luận cứ là gì, gồm những yếu tố nào ? Một bài văn nghị luận có thể thiếu luận cứ được không ?

2. GV nêu câu hỏi : Trong mỗi luận điểm của bản *Tuyên ngôn Độc lập*, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã sử dụng những luận cứ nào ? Các luận cứ ấy đóng vai trò như thế nào trong việc tạo nên sức thuyết phục của bản *Tuyên ngôn Độc lập* ?

Hoạt động 2. Sử dụng luận cứ

1. Việc tích luỹ luận cứ

Người làm văn nghị luận cần tích luỹ những loại luận cứ nào ?

GV gợi ý cho HS nêu năm loại luận cứ như trong SGK. GV có thể yêu cầu HS nêu ví dụ về mỗi loại.

2. Tiêu chí lựa chọn luận cứ

Lựa chọn luận cứ theo những tiêu chí nào ?

GV gợi ý cho HS nêu được ba tiêu chí như trong SGK.

3. Cách sử dụng luận cứ

Sử dụng luận cứ như thế nào ?

GV gợi ý để HS trả lời : Giới thiệu luận cứ, nêu nguồn của luận cứ.

Cách xử lí với luận cứ cần chính xác. Đối với những luận cứ mà HS chỉ nhớ đại ý thì làm thế nào ?

Cách kết hợp luận cứ với luận điểm bằng thao tác lập luận.

Hoạt động 3. Luyện tập, củng cố

1. Lựa chọn luận cứ và phân tích luận cứ cho luận điểm về truyện *Người mù sờ voi*. Ví dụ, chọn luận điểm : Đây là một ngu ngôn mang tính triết lí nói về tính hạn chế của nhận thức con người. Chân lí thì có một, nhưng nhận thức thì mỗi người một khác.

Đối với luận điểm trên cần chọn những luận cứ nào ?

– Nhiều người mù (không phải thây bói !).

– Nhận thức khác nhau, cãi vã nhau.

– Lời cảm khái của nhà vua như một lời tổng kết. Chú ý lời cảm khái của nhà vua :

+ Người mù ở đây tượng trưng cho những kẻ thiếu hiểu biết về mình trong nhân loại.

+ Voi tượng trưng cho sự thật.

+ Đúng, sai trong nhận thức về sự thật cũng rất khác nhau.

2. GV hướng dẫn HS trao đổi, để xuất những luận điểm và luận cứ cho đề bài *Bảo vệ môi trường sống*.

– Trước hết GV nêu câu hỏi : Môi trường sống của con người gồm những yếu tố nào ? Hướng dẫn HS trả lời : Đó là đất đai, không khí, cây xanh, nguồn nước, nhiệt độ, chỗ ở, nguồn thức ăn,...

– Tiếp theo, GV có thể hỏi : Vì sao phải bảo vệ môi trường ? Các yếu tố của môi trường sống đang bị phá hoại nghiêm trọng như thế nào ? Làm thế nào để bảo vệ môi trường sống ? Ai là người tham gia bảo vệ môi trường sống ?,... GV gợi ý để HS nêu các luận cứ cần thiết cho bài văn.